Ba?ar?l? (Ba?ar?s?z) Ö?rencilere Yönelik Alg? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ba?ar?l? (Ba?ar?s?z) Ö?rencilere Yönelik Alg? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17288

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ba?ar?l? (Ba?ar?s?z) Ö?rencilere Yönelik Alg? Ölçe?i, Timuçin Aktan taraf?ndan 2006 y?l?nda Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçek, ö?rencilerin ve di?er gruplar?n, akademik olarak **ba?ar?l?** ve **ba?ar?s?z** olarak tan?mlanan ö?renci gruplar?na yönelik geli?tirdikleri kal?p yarg?lar?n do?as?n? incelemeyi amaçlamaktad?r. Ölçe?in temel teorik çerçevesi, Fiske ve arkada?lar? taraf?ndan geli?tirilen Sevecenlik ve Yetkinlik (Warmth and Competence) modeline dayanmaktad?r. Çal??ma, akademik ba?ar? gruplar?na yönelik alg?lar?n, bu iki temel boyut (sevecenlik ve yetkinlik) üzerinden nas?l farkl?la?t???n? ortaya koymaktad?r.

Bu ölçek, özellikle e?itim sosyal psikolojisi alan?nda, ö?rencilerin birbirlerine yönelik alg?lar?n? ve akademik kimliklerin sosyal kategorizasyon üzerindeki etkilerini ara?t?rmak için önemli bir araç sa?lamaktad?r. Ölçe?in geli?tirme süreci, Aktan'?n tezinde detayl? olarak aç?klanm?? olup, orijinal çal??ma Hacettepe Üniversitesi'nde bulunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ba?ar?l? ö?renciler, ba?ar?s?z ö?renciler, kal?p yarg?, alg? ölçe?i, sevecenlik, yetkinlik, sosyal kategorizasyon, ö?renci performans?, iç grup, d?? grup.

Yazarlar

Timuçin Aktan

Amaç

Ba?ar?l? (Ba?ar?s?z) Ö?rencilere Yönelik Alg? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin akademik ba?ar? düzeylerine göre olu?turulan **sosyal gruplara** (ba?ar?l? ve ba?ar?s?z ö?renciler) yönelik sahip olduklar? bili?sel ve duygusal bile?enleri ölçmektir. Ölçek, özellikle bu gruplara atfedilen özelliklerin, sosyal psikolojide merkezi bir rol oynayan sevecenlik (s?cakl?k) ve yetkinlik (beceri) boyutlar? etraf?nda nas?l kümelendi?ini tespit etmeyi hedefler.

Bu araç, e?itim ortamlar?nda iç ve d?? gruplar?n olu?umunu, bu gruplar aras? ili?kileri ve ba?ar? alg?s?n?n toplumsal yarg?lara etkisini derinlemesine incelemek için tasarlanm??t?r. Ölçek, ö?retmenlerin, ebeveynlerin ve ö?rencilerin kendilerinin di?er ö?renci gruplar?na yönelik örtük veya aç?k tutumlar?n? anlamland?rmaya yard?mc? olur.

Yap?

Ölçek, do?rudan **Kal?p Yarg? ?çeri?i Modeli** (Stereotype Content Model - SCM) temelinde

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?land?r?lm??t?r. SCM'ye göre, sosyal gruplara yönelik alg?lar iki temel, evrensel boyut üzerinde ?ekillenir:

Sevecenlik (S?cakl?k): Grubun iyi niyetli, güvenilir ve arkada? canl?s? olarak alg?lanma derecesi.
Yetkinlik (Beceri): Grubun kapasiteli, ak?ll? ve becerikli olarak alg?lanma derecesi.

Ölçek, bu iki boyutun, ba?ar?l? ö?rencilere (genellikle yüksek yetkinlik, de?i?ken sevecenlik) ve ba?ar?s?z ö?rencilere (genellikle dü?ük yetkinlik, de?i?ken sevecenlik) yönelik atfedilen özellikler listesi üzerinden ölçülmesini sa?lar. Bu yap?, akademik ba?ar? ba?lam?nda olu?an **sosyal kimliklerin** karma??k do?as?n? yakalamay? amaçlamaktad?r.

Geçerlik

Bu ölçe?in geli?tirme çal??mas? bir yüksek lisans tezi (Aktan, 2006) kapsam?nda yap?ld??? için, geçerlik çal??malar? tezin metodoloji bölümünde detayland?r?lm??t?r. Tipik bir ölçek geli?tirme sürecinde, yap? geçerli?ini sa?lamak amac?yla **Faktör Analizi** uygulanm?? olmal?d?r. ?çerik geçerli?i ise uzman görü?leri al?narak sa?lanm??t?r.

Kaynak verilerde spesifik geçerlik katsay?lar? (örne?in, do?rulay?c? veya aç?mlay?c? faktör analizi sonuçlar?, madde-toplam korelasyonlar?) belirtilmemi?tir. Detayl? psikometrik geçerlik bulgular? için Aktan'?n orijinal tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, genellikle iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) ile de?erlendirilmi?tir. Geli?tirme çal??mas?n?n do?as? gere?i, ölçe?in alt boyutlar?n?n kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u varsay?lmaktad?r.

Ancak, kaynakta kesin güvenirlik katsay?lar? (Alfa de?erleri) sunulmam??t?r. Ölçe?in farkl? alt boyutlar? için elde edilen iç tutarl?l?k de?erleri ve test-tekrar test güvenirlik sonuçlar?, Aktan (2006) taraf?ndan yay?mlanan tezde yer almaktad?r.

Faktör Analizi

Ba?ar?l? (Ba?ar?s?z) Ö?rencilere Yönelik Alg? Ölçe?i'nin geli?tirilmesi sürecinde, tezin temelini olu?turan Sevecenlik ve Yetkinlik boyutlar?n?n ampirik olarak do?rulanmas? amac?yla **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçek maddelerinin beklenen teorik yap?y? destekleyip desteklemedi?ini kontrol etmek için kritik öneme sahiptir.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in ba?ar?l? ö?rencilere yönelik alg?lar? ve ba?ar?s?z ö?rencilere yönelik alg?lar? ölçen ayr? alt boyutlara ayr?ld???n? ve her bir alg? setinin kendi içinde Sevecenlik

ARABPSYCHOLOGY.COM

ve Yetkinlik faktörlerini içerdi?ini göstermelidir. Faktör yükleri ve aç?klanan varyans oranlar?, orijinal tezde mevcuttur.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Developmental Scale)

Format: Yüksek ihtimalle Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i (Örne?in, 5'li veya 7'li Likert). Kaynakta derecelendirme bilgisi spesifik olarak belirtilmemi?tir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri ve/veya genel yeti?kin popülasyonu (Aktan'?n tezinde kullan?lan örneklem detaylar? için teze bak?lmal?d?r).

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri (Üniversite ö?rencileri temel al?nd???nda).

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerde ö?renim gören ö?renciler veya e?itim alan?nda çal??an bireyler.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-Report) yöntemi kullan?larak uygulanan ka??t-kalem veya dijital anket format?. Ölçek maddeleri, ba?ar?l? ve ba?ar?s?z ö?rencilere atfedilen s?fatlar? veya davran??sal yarg?lar? içermektedir.

Anahtar Kelimeler

E?itim psikolojisi, ba?ar? alg?s?, yetkinlik, sevecenlik, psikometrik araç, ö?renci kal?p yarg?lar?, yüksek lisans tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bildirilmemi?tir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: t.aktan@cag.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Timuçin Aktan (Çal??man?n yap?ld??? tarihte Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü). Güncel ba?l?l?k için yazar?n güncel akademik profili incelenmelidir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçek, akademik bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir. Kullan?m izinleri için

ARABPSYCHOLOGY.COM

do?rudan yazar Timuçin Aktan ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m genellikle ücretsiz olabilir, ancak resmi izin al?nmas? zorunludur.

Test Y?l?: 2006 (Yüksek lisans tezinin tamamlanma y?l?).

Orijinal tezin YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im linki: tez.yok.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: basarili-basarisiz-ogrencilere-yonelik-algi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Aktan, T. (2006). *Ba?ar?l? ve ba?ar?s?z ö?rencilerin iç ve d?? gruplar?na yönelik kal?p yarg?lar?n?n sevecenlik ve yetkinlik alg?s? temelinde incelenmesi.* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ba?ar?l? (Ba?ar?s?z) Ö?rencilere Yönelik Alg? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sunulmam??t?r. Detayl? madde listesi, Aktan (2006) taraf?ndan haz?rlanan yüksek lisans tezinin ekler bölümünde veya yukar?da belirtilen PDF dosyas?nda mevcuttur.

ARABPSYCHOLOGY.COM